

Rättsskyddsförsäkring

Vem är jag?

Desideria Westman-Soltesz

Vanliga typer av tvister (företag)

Tvist med kontraktspart

Exempel:

- tvist angående betalning för utfört uppdrag (fordran)
- tvist angående avtalsvillkor
- tvist med hyresvärd om hyresavtal, villkorsändringar/uppsägning etc.
- tvist med försäkringsbolag om ersättning i egendomsskada

Tvist med annan, ej kontraktspart

Exempel:

- tvist angående betalning, någon av parterna påstår att de haft ett avtal eller att ett uppdrag utförts
- tvist med Skatteverket om taxering av företagets verksamhet

Tvistemålsprocess i domstol

- **Stämningsansökan**

Om två parter inte kan komma överens kan stämning väckas vid tingsrätt. Exempelvis ft vill ha betalt för en faktura som ställts ut till kund.

- **Parter**

Den som stämmer (ställer kravet) kallas **kärande** och den som blir stämd kallas **svarande**. Käranden skriver stämningsansökan och påkallar tvisten i domstol.

- **Yrkanden och grunder**

I stämningsansökan anger käranden vad denne yrkar/kräver. Man kan ha flera yrkanden i samma tvist. Till varje yrkande måste man ha en grund (förklaring till det som yrkas).

- **Bevisning**

Man kan ha både muntlig och skriftligt bevisning. Muntlig bevisning kan vara vittnen och skriftlig bevisning kan vara ett avtal som parterna träffat.

Tvistemålsprocess i domstol - kostnader

- **Ansökningsavgift**
Käranden står för ansökningsavgiften, storleken beror på hur stort det tvistiga beloppet är.
2017: Under ½ basbelopp – 900 kr, över ½ basbelopp – 2 800 kr
- **Ombudskostnader**
Kostnader för det juridiska biträdets arbete
- **Kostnader för bevisning i målet**
Kostnader för sakkunniga/expertutlåtanden, vittnesersättning etc.
- **Kostnader fr egen inställelse, eget arbete och tidsspillan**
- **Motpartskostnader**
Alla kostnader ovan, men motpartens.

Twistemålsprocess i domstol – dom eller förlikning

- **Domstolen dömer utgången i tvisten**

Huvudregel

Den som förlorar målet ska stå för både egna och motpartens rättegångskostnader.

Om parterna framställt flera yrkanden och vunnit/förlorat i olika delar kan domstolen fördela rättegångskostnaderna efter vilken del av målet kostnaderna hör till. Den som förlorar i den ena delen ska stå för kostnaderna i just den delen.

- **Förlikning**

Parterna kan komma överens i tvisten utan att domstolen dömer, man träffar en förlikning. Parterna skriver ett förlikningsavtal om vad tvisten gällt, hur de kommit överens och i vilka avseenden de förbinder sig att inte tvista med varandra på nytt. Ibland stadfästs förlikningen i dom.

Huvudregel

Som huvudregel kommer parterna överens om att vardera part står sin egen rättegångskostnad i tvisten, dvs. sina egna ombudskostnader och utlägg för bevisning m m. Men parterna kan också avtala om annan fördelning.

Allmänt

Vad är rättsskydd och vilken skada omfattar försäkringen?

Rättsskyddsförsäkringen omfattar **nödvändiga och skäliga ombuds- och rättegångskostnader i tvist** som kan prövas som tvistemål av allmän domstol.

Tvisten är alltså skadehändelsen som aktualiserar försäkringen. Kostnaderna som ersätts ur försäkringen ska vara **nödvändiga och skäliga**.

Jämför

I **ansvarsförsäkringen** åtar sig försäkringsbolaget att utreda om FT är skadeståndsskyldig och agerar aktivt som utredare och ombud för FT i förhandlingarna med skadelidande.

I **rättsskyddsförsäkringen** är försäkringsbolagets roll att först fastställa om försäkringsfall föreligger, därefter att ta ställning till ersättningsbara kostnader inom ramen för försäkringen när tvisten är avgjord. Försäkringsbolaget är inte aktivt i tvisten i sig, försäkringen är en ren **kostnadsförsäkring**.

Grundläggande begrepp

- **Skada?**

För att kunna använda rättsskyddsförsäkringen krävs att FT har en **tvist** med en utomstående part (kund, leverantör, kontraktspart etc.). Tvisten ska till sin form kunna prövas som **tvistemål** (t-mål) i domstol och tvistebeloppet måste överstiga ½ bb (22 400 kr år 2017).

- **Definition av tvist:**

Med tvist menas att rättsligen grundande **krav framställts** och **helt eller delvis avvisats** av någon annan.

- **Rättsskyddsgrund – rättslig grund**

Rättsskyddsgrund = de händelser eller omständigheter som ligger till grund för tvisten.

Rättslig grund = den rättsliga grunden som åberopas för kravet. Ex fakturan vid en fordran, parternas kontrakt vid en avtalstvist.

- **Ansvarsförsäkringen primär i förhållande till rättsskyddsförsäkringen**

Om kravet kan omfattas av ansvarsförsäkringen är den alltid primär!

Exempel: Ft får skadeståndskrav mot sig för en inträffad sak-, person- eller ren förmögenhetsskada. Ft kan inte välja om denne ska nyttja ansvars- eller rättsskyddsförsäkringen. Ansvarsförsäkringen går före.

Vem försäkringen gäller för och försäkrad verksamhet

- Försäkringen gäller för **försäkringstagaren** och annan i försäkringsbrevet angiven medförsäkrad i **tvist** som har **direkt samband med den försäkrade verksamheten**.
- **Fastighetsrättsskydd**
Försäkringen gäller för den försäkrade såsom ägare, brukare eller nyttjanderättshavare av **försäkrad fastighet**.

Försäkringen gäller även för den försäkrade såsom brukare av fastighet där verksamheten bedrivs och som övervägande del används för denna.

När försäkringen gäller

- **Huvudregeln – Försäkring i kraft minst 2 år**

Försäkringen gäller för tvist som uppkommer under den tid försäkringen är i kraft (*försäkringstiden*) under förutsättning att den försäkrade har haft rättsskyddsförsäkring för angiven verksamhet i kraft under en sammanhängande tid av minst två år, antingen hos Moderna eller i annat försäkringsbolag.

- **Hjälpregeln – Försäkring i kraft mindre än 2 år**

Försäkringen gäller även för tvist som uppkommer om försäkringen varit i kraft kortare tid än två år vid tvistens uppkomst, om de händelser eller omständigheter som ligger till grund för tvisten inträffat sedan försäkringen trädde i kraft.

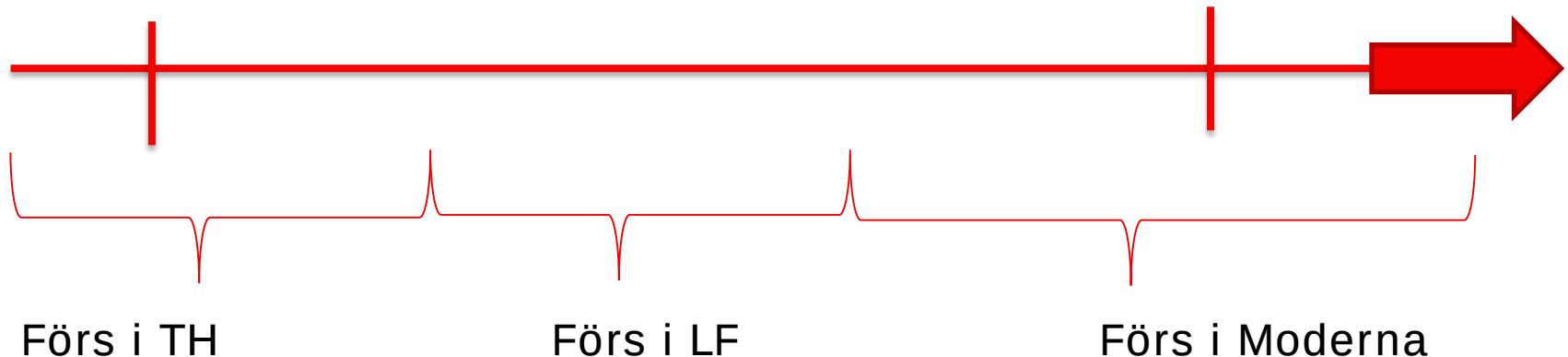
- **Efterskyddet – Verksamhet som upphört**

Har försäkringen upphört att gälla pga. att den försäkrade verksamheten upphört, gäller försäkringen för tvist som uppkommer efter försäkringstiden, om de händelser eller omständigheter som ligger till grund för anspråket inträffade under den tid försäkringen var i kraft och det därefter inte har gått mer än tio år.

När försäkringen gäller

De händelser eller omständigheter som ligger till grund för tvisten
(rättsskyddsgrund)

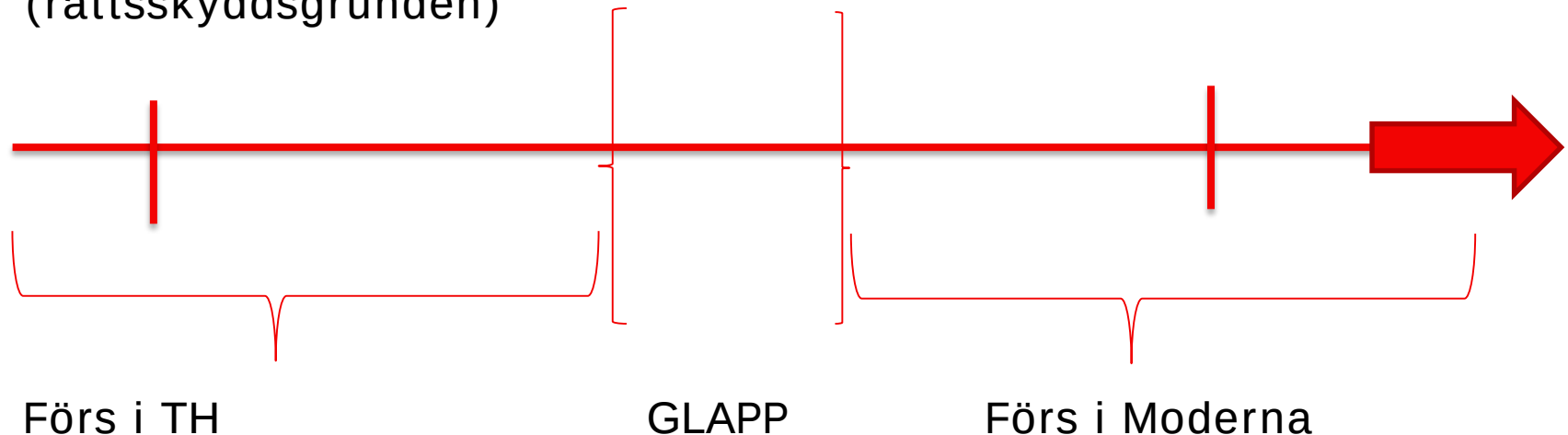
Tvistens uppkomst

När försäkringen gäller – glapp i försäkringen

De händelser eller
omständigheter som
ligger till grund för
tvisten
(rättsskyddsgrunden)

Tvistens uppkomst

Rättsskyddsförsäkring

Var försäkringen gäller

Försäkringen gäller för tvist eller mål med motpart som har hemvist inom Norden, EU eller Efta, eller som avser fastighet belägen inom Norden.

Vad försäkringen gäller för

Rättsskyddsförsäkringen betalar **nödvändiga och skäligen ombuds- och rättegångskostnader** som den försäkrade inte kan få betalda av motparten samt **skäligen utredningskostnader** beställda av ombudet.

I tvist utan rättegång

Den försäkrades egna ombudskostnader i **tvist** som kan prövas som tvistemål (t-mål) av

- **allmän domstol** (tingsrätt, hovrätt, Högsta domstolen)
- Mark- och miljödomstol i Sverige (endast tvister om skadestånd enligt 32 kap Miljöbalken) eller motsvarande domstolar i övriga nordiska länder.
- Patent- och marknadsdomstol (immaterialrättsliga tvister som omfattas av försäkringen och som kan prövas som tvistemål) eller i motsvarande domstol i övriga nordiska länder.

Försäkringen gäller inte för tvist som endast kan handläggas av **administrativa myndigheter, förvaltningsdomstolar** eller andra **specialdomstolar** än vad som angetts ovan.

Om tvisten först ska handläggas av **annan instans** (t ex kronofogdemyndighet, hyresnämnd, konkurrensverket eller lantmäterimyndighet) betalas endast kostnader som uppkommer efter sådan prövning eller handläggning.

I tvist med rättegång

Rättegångskostnader i tvist

- Den försäkrades egna rättegångskostnader och motpartskostnad enligt dom
- Rättegångskostnader som den försäkrade vid **förlikning under rättegång** åtar sig att betala till motpart om det är **uppenbart** att domstolen skulle ha ålagt den försäkrade att betala rättegångskostnader med högre belopp om tvisten hade prövats.

I tvist med skiljeförfarande

- Kostnader för **skiljeförfarande** (om tvisten utan sådant förfarande kunde ha prövats av i villkoret nämnda domstolar.) Den försäkrades egna kostnader för skiljeförfarande och motpartskostnad enligt skiljedom.
- Försäkringen ersätter dock **inte** arvodet till skiljemännen.

Undantag

- **Småmål**

Försäkringen gäller inte för tvist där värdet av vad som yrkas är lägre än ½ pbb (22 400 kr år 2017) och därmed ska handläggas enligt reglerna 1 kap 3d § rättegångsbalken – sk. **Småmål** (Ft-mål). Undantaget tillämpas inte vid tvist på grund av försäkringsavtalet.

- **Obefogat intresse**

Försäkringen gäller inte för tvist där den försäkrade inte kan anses ha **befogat intresse** av att få sin sak prövad.

- **Fordon**

Försäkringen gäller inte för tvist som gäller den försäkrade såsom ägare, brukare eller förare av motordrivet fordon, husvagn eller annat släpfordon, luftfartyg eller fartyg.

- **Annan försäkring**

Försäkringen gäller inte för **tvist som avser skadeståndskrav** mot den försäkrade om trafik- eller **ansvarsförsäkring** täcker eller skulle kunna täcka sådant skadeståndsansvar. Detta gäller oavsett om sådan försäkring finns eller inte.

- **Arbetstvist**

Försäkringen gäller inte för tvist, mål eller ärende som rör förhållandet mellan **arbetsgivare** och nuvarande eller förutvarande **arbetstagare**.

Undantag forts.

- **VD och styrelseledamot**
Försäkringen gäller inte för tvist som rör nuvarande eller tidigare VD eller styrelseledamot i försäkrat bolag eller dotterbolag.
- **Handelsbolag, kommanditbolag och delägare**
Försäkringen gäller inte för tvist mellan försäkrat handelsbolag eller kommanditbolag och delägare eller tidigare delägare i sådant bolag.
- **Koncern och delägare**
Försäkringen gäller inte för tvist som uppkommer mellan företag inom samma koncern eller mellan delägare som omfattas av detta försäkringsavtal.
- **Medförsäkrade bolag**
Försäkringen gäller inte för tvist mellan medförsäkrade bolag i samma försäkringsavtal.
- **Brott**
Försäkringen gäller inte för tvist som gäller skadestånd eller annat anspråk riktat mot försäkrad pga. gärning som föranleder misstanke om eller åtal för brott som kräver uppsåt för straffbarhet.

Undantag forts.

- **Överlåtet anspråk**
Försäkringen gäller inte för tvist som avser fordran eller annat anspråk som överlåtit på den försäkrade om det inte är uppenbart att överlåtelsen skett innan tvisten uppkom.
- **Borgensåtagande eller liknande**
Försäkringen gäller inte för tvist som avser den försäkrades borgensåtagande eller liknande åtagande. Detta undantag gäller även regressrätt med anledning av infriat borgensansvar.
- **Konkurs**
Försäkringen gäller inte för tvist där den försäkrade är konkursgäldenär eller part i ackordsförhandling utan konkurs eller part i förfarande som gäller företagsrekonstruktion.
- **Fastighet**
Försäkringen gäller inte för tvist som gäller den försäkrade såsom ägare av annan fastighet eller innehavare av annan tomträtt än vad som anges i försäkringsbrevet, och inte heller då tvist har samband med köp eller försäljning av sådan fastighet eller tomträtt.

Undantag forts.

- **Mark och miljödomstol**

Försäkringen gäller inte för tvist som kan falla under prövning av mark- och miljödomstol och där den försäkrade är att anse som sökande part enligt 21 kap 1 § Miljöbalken.

- **Miljöfarlig verksamhet**

Försäkringen gäller inte för tvist som rör sådan av den försäkrade bedriven eller planerad verksamhet eller del av denna som enligt föreskrifter i Miljöbalken kallas miljöfarlig verksamhet, oavsett om dessa föreskrifter åberopas eller inte.

- **Patent**

Försäkringen gäller inte för tvist som avser patenträttigheter.

- **Marknadsföringslagen**

Försäkringen gäller inte för tvist, mål eller ärende enligt Marknadsföringslagen

- **Grupptalan**

Försäkringen gäller inte för tvist där den försäkrade är käreande eller gruppmedlem i tvist som handläggs enligt Lag om grupprättegång.

Skattemål

Vem försäkringen gäller för och försäkrad verksamhet

Försäkringen gäller för **försäkringstagaren** och annan i försäkringsbrevet angiven medförsäkrad i **tvist** som har **direkt samband** med den försäkrade verksamheten.

När försäkringen gäller

Försäkringen gäller för tvist i skattemål under förutsättning att försäkringen varit i kraft under det **beskattningsår** då den händelse som orsakade tvisten inträffade och alltjämt är i kraft när målet anhängiggörs. Rättsskyddsförsäkring för skattemål för angiven verksamhet i annat försäkringsbolag under del av denna tid får tillgodoräknas försäkrad.

Var försäkringen gäller

Försäkringen gäller för skattemål i Sverige.

Vad försäkringen gäller för

Försäkringen gäller för **nödvändiga och skäliga ombudskostnader** i länsrätt, kammarrätt och Högsta förvaltningsdomstolen vid tvist i skattemål angående **taxering** av den försäkrade verksamheten.

Skattemål - undantag

- Småmål
- Skattebrott
- Skatteflykt
- Skönstaxering
- Eftertaxering
- Förhandsbesked
- Fastighetstaxering
- Aktier
- Avgifter – skattetillägg
- Mervärdesskatt
- Ombudskostnad och statliga medel

Försäkringsbelopp och självrisk

- **5 prisbasbelopp** (= 224 000 kr år 2017) om inte annat anges i försäkringsbrevet.
Ersättningen för samtliga tvister som uppkommer under en försäkringstid är begränsad till 50 prisbasbelopp.
- En skada föreligger om två eller flera av de försäkrade står på samma sida i en tvist. Även om den försäkrade har flera tvister ska dessa räknas som en skada om yrkandena stöder sig på **väsentligen samma grund**. Således anses en skada föreligga även om yrkandena inte stöder sig på samma **rättsliga grund**.
- Självrisken är **20% av prisbasbeloppet** (8 900 kr år 2017) **samt 20% av överskjutande kostnad**, om inte annat anges i försäkringsbrevet.

Undantag

Eget arbete mm

Försäkringen gäller inte för kostnader som avser

- Eget arbete, förlorad inkomst, resor och uppehålle
- Utredning om innehållet i utomnordisk rätt i tvist med motpart som har hemvist inom Norden
- Utredning om innehållet i gällande rätt utanför EU och Efta i tvist med motpart som har hemvist utanför Norden, men inom EU och Efta
- Ombuds resor utom Norden i tvist med motpart som har hemvist inom Norden
- Ombuds resor utanför EU och Efta i tvist med motpart som har hemvist utanför Norden, men inom EU och Efta
- Verkställighet av dom, beslut eller avtal.

Undantag forts.

Vissa merkostnader

Försäkringen gäller inte för merkostnader som kan uppstå genom att **den försäkrade**

- anlitar **flera ombud** eller **byter** ombud
- anlitar **annat ombud** än vad som är lämpligt med hänsyn till orten där verksamheten bedrivs eller ärendets natur
- gör sig skyldig till **försumlig processföring** eller på annat sätt handlar försumligt

Statlig rättshjälp

Försäkringen gäller inte för kostnad som skulle ha betalats av allmänna medel om den försäkrade ansökt om allmän rättshjälp.

Åtgärder vid skada

- **Ombud**

För att försäkringen ska gälla **måste** den försäkrade **anlita ombud**. Ombud ska anlitas innan talan väcks i domstol. Om tvisten först ska prövas av annan instans (t ex hyresnämnd eller kronofogdemyndighet) ska ombud anlitas senast när sådan tvist överklagas.

- **Vem kan vara ombud?**

Ombudet ska vara **lämpligt** med hänsyn till de krav som lagen ställer (svensk lag eller det lands lag där processen drivs) och antingen vara

- **advokat** eller biträdande jurist på advokatbyrå
- annan person som för den enskilda tvisten uppfyller kraven på lämplighet

I tvist utanför Sverige måste den försäkrade anlita ombud som Moderna godkänner.

- **Lämplighetsprövning**

Ombudet, Moderna och försäkringstagaren har rätt att begära prövning hos Svensk Försäkrings Nämnd för Rättsskyddsfrågor av ombudets lämplighet. Nämndens beslut är endast rådgivande.

Preskriptions- och preklusionsregler

- **Skadeanmälan**

Den försäkrade är skyldig att anmäla försäkringsfall (skada eller tvist) som kan medföra förlust, kostnad eller skadeståndskrav **så snart som möjligt**.

Om talan (stämning eller påkallande av skiljeförfarande) aviseras eller väcks mot den försäkrade ska detta **omedelbart** anmälas till försäkringsbolaget.

- **Anspråk på ersättning - Preklusion**

Den som gör anspråk på försäkringsersättning måste framställa anspråk inom **1 år** från tidpunkten **när ombud anlitas** efter att tvist uppkommit.

- **Preskription**

Den som vill ha försäkringsersättning eller annat försäkringsskydd måste väcka talan inom **10 år** från tidpunkten **när ombud anlitas** efter att tvist uppkommit.

Skadeersättningsregler forts.

Huvudregel – ersättning betalas när tvisten är avgjord

Ersättning betalas till den försäkrades ombud för försäkrads egna ersättningsbara kostnader när ärendet slutredovisats, i den mån försäkringsbeloppet inte tagits i anspråk av motpart genom verkställighet av dom eller liknande förfarande.

Om försäkrad blir, eller riskerar att bli ersättningsskyldig till flera, har Moderna rätt att fördela resterande del av försäkringersättningen.

Ersättning a conto under pågående tvist

Ersättning a conto förutsätter särskild prövning. Moderna åtar sig a conto-utbetalning högst en gång var sjätte månad.

Särskild prövning

- tvistemålet är avgjort i lägre instans och överklagas
- tvisten är mycket långdragen
- utläggarna är stora i förhållande till den försäkrades betalningsförmåga.

Om Moderna betalar ersättning övertar Moderna den försäkrades rätt att kräva ersättning av motpart, staten eller annan. Moderna har även rätt att återkräva utbetalt a conto om det blir en annan kostnadsfördelning när ärendet är avslutas.

Skadeersättningsregler forts.

Nödvändiga och skäliga kostnader?

Inte **nödvändiga** kostnader = ombudet har lagt ned arbete på juridiska frågor som inte rättsskydd beviljats för och/eller försäkringen inte gäller för. Objektiv bedömning.

Skäliga kostnader – subjektiv bedömning/värdering.

Bedömningsfaktorer

1. *Ärendets svårighetsgrad*
2. *Uppnått resultat*
Ombudet har inget resultatansvar i ärendet, däremot ett metodansvar.
Tidsåtgång i ärendet en faktor man tittar på.
3. *Twistebeloppets storlek*
Twistebeloppet i sig inte en avgörande faktor, men nedlagt arbete i tvisten bör stå i proportion till twistebeloppets storlek
4. *Upprättad arbetsredogörelse*
Viktigast! Ombudet har bevisbördan att styrka nedlagt arbete och att detta är skäligt.

Praktiska frågeställningar

- **Inget krav framställt, eller inget bestridande från mp?**

Om krav ännu inte har framställts, eller bestridande inte har skett – i så fall föreligger ingen tvist ännu och rättsskydd kan inte beviljas.

- **Motparten håller sig undan, inget bestridande sker?**

Vad gör man om motparten vägrar återkomma med svar? FT hamnar i en besvärlig situation, han kommer inte vidare i tvisten och kan inte få besked från försäkringsbolaget om RS kan beviljas eller inte.

Råd:

En sätt att lösa problemet är att ombudet uppmanas att tillskriva motparten med ett sista svarsdatum, "om svar inte erhålles senast xx kommer vi att gå vidare med rättsliga åtgärder". Om svarsdatumet gått ut, och motparten fortfarande undanhåller sig att svara kan försäkringsbolaget betrakta dagen efter svarsdatum som tvistedag och rättsskydd kan beviljas ändå.

- **Vilket ombud ska försäkringstagaren anlita?**

Försäkringstagaren ska anlita ett lämpligt ombud enligt vad som stadgas i försäkringsvillkoren, men själv göra valet. Försäkringsbolaget lämnar inte råd och tips utan ska alltid förhålla sig neutrala. Inte heller försäkringsmäklaren bör lämna råd om val av ombud.

Frågor?

Desideria.westman.soltesz@modernaforsakringar.se